USAID ОД АМЕРИКАНСКИОТ НАРОД

Center for Civil Communications
Центар за граѓански комуникации

ОБУКА ЗА ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА СЛЕДЕЊЕ НА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

јуни 2021
х. Парк, Скопје

Обуката се спроведува од Центар за граѓански комуникации во рамки на Проектот за граѓанско учество со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

Зошто треба да се следат јавните набавки?

Обука за граѓански организации за следење на јавните набавки

Скопје, јуни 2021 година

Герман Филков

ШТО Е ЈАВНА НАБАВКА?

Купување или стекнување стоки, услуги и работи од страна на државните институции преку фирми од приватниот сектор.

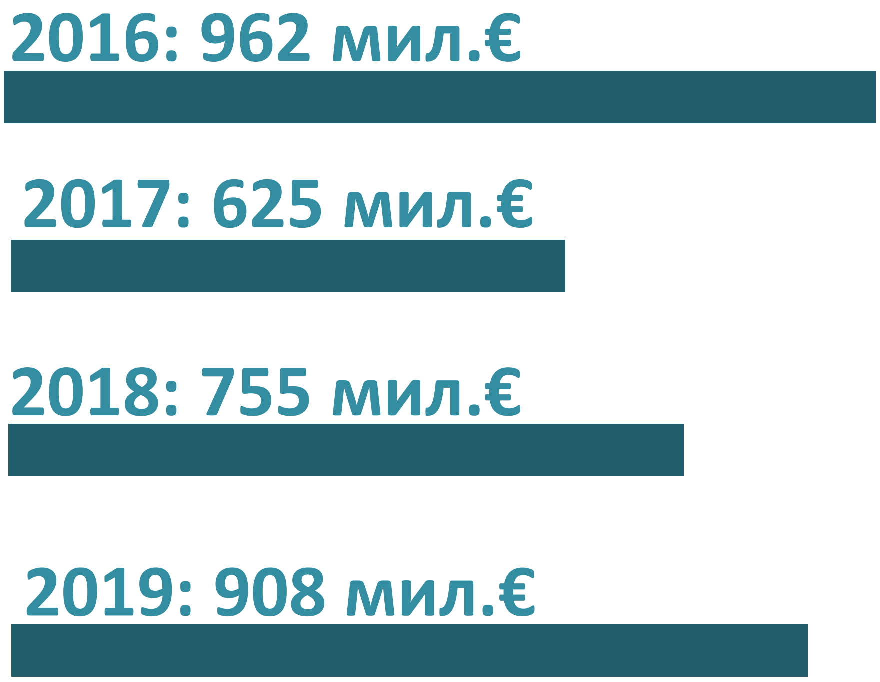

ЗОШТО СЕ ВАЖНИ ЈАВНИТЕ НАБАВКИ?

Се трошат пари на граѓаните и фирмите, на сите нас.

Поради тоа од институциите се бара:

- да се однесуваат со тие пари како со сопствени,
- да обезбедат најдобра вредност на потрошените пари и
- да го купат најисплатливото.

Како најзначајна активност меѓу државата и фирмите – најподложна на корупција.

Бидејќи корупцијата почива врз притајувањето – транспарентноста е најмоќното оружје против неа.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ОТЧЕТНОСТ

Бидејќи се трошат туѓи пари, процесот мора да биде:

- јавен, јасен и транспарентен.

За да бидат граѓаните и фирмите сигурни дека нивните пари се трошат наменски, рационално и ефикасно – луѓето што ги трошат тие пари мора да бидат отчетни за својата работа.

Отчетност не само кон фирмите-учеснички, туку пред сè кон граѓаните, односно нивните претставници (медиумите и граѓанските организации).

КАКО ДА СЕ ПОСТИГНЕ ТОА?

СИСТЕМ НА ЈАВНИ НАБАВКИ

НАЧЕЛА

Спроведувањето на набавките треба да обезбедува:

- економичност,
- ефикасност,
- ефективност,

Набавки за остварување на целите, наменски и помалку средства без да се доведе во прашање квалитетот

- конкуренција,

Да не се ограничува конкуренцијата

- транспарентност,

Сите релевантни информации да се достапни на сите учесници

- еднаков третман и недискриминација и

Без повластен третман или дискриминација на одредени понудувачи

- сразмерност.

Предметот на набавка и условите за учество да бидат дефинирани сразмерно на потребите и набавката

ЈАВНА НАБАВКА: ТЕРМИНОЛОГИЈА

Законот не дава дефиниција на јавните набавки, но ја дефинира постапката за доделување договор за јавна набавка како...

„постапка што ја спроведуваат еден или повеќе договорни органи чија цел или дејство е купување или стекнување на стоки, услуги или работи“.

УЧЕСНИЦИ ВО ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

- Договорни органи (ДО): **државни институции**
  1.461 регистрирани на ЕСЈН

- Економски оператор (ЕО): **фирми**
  6.941 (во 2018: 4.888)

- Понудувачи Vs. Носители на набавка

ДОГОВОРНИ ОРГАНИ

- Државни органи
- Органи на единиците на локалната самоуправа (општините) и на градот Скопје
- Јавни претпријатија
- Акционерски друштва и друштва со ограничена одговорност во државна сопственост и
- Правни лица основани за специфична намена за задоволување на потребите од јавен интерес што не се од индустриски или комерцијален карактер и кои во најголем дел се финансирани од државни органи.

НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ

- Министерство за финансии www.finance.gov.mk
- Биро за јавни набавки (БЈН) www.bjn.gov.mk
- Државна комисија за жалби по јавни набавки (ДКЖЈН) www.dkzjn.mk
- Управен суд www.usskopje.mk
- Виш управен суд www.vusskopje.mk
- Државен завод за ревизија (ДЗР) www.dzr.gov.mk
- Државна комисија за спречување на корупцијата www.dksk.mk

БИРО ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Орган во состав на МФ, со својство на правно лице

Предлага и изработува регулатива

Го одржува и надградува ЕСЈН

Спроведува едукација и сертификација за јавни набавки

Ги координира активностите во врска со претпристапните преговори за Поглавје 5

Спроведува управна контрола

Дава согласност за „директните договори“ (ексклузивни права и крајна итност)

ДРЖАВНА КОМИСИЈА ЗА ЖАЛБИ ПО ЈАВНИ НАБАВКИ

Решава по жалбите

Независен и самостоен државен орган со својство на правно лице

Претседател и четири членови (пет години +)

Рок за жалба десет и пет денови

Постапува по жалби и по службена должност

ДО во рок од 5 дена доставува документи и одговор

ДКЖЈН одлучува во рок од 15 дена

РЕГУЛАТИВА

Закон за јавните набавки (на сила од април 2019 година)

Усогласен со Директивите на ЕУ за јавни набавки

Вклучи препораки од граѓанскиот сектор и бизнис-заедницата

Сè уште има некои аспекти кои не се усогласени со Директивите

ЗАКОН ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Предмет, дефиниции и начела

Договорни органи и правила

Исклучоци

Постапки

Огласи и известувања

Утврдување способност

Избор на најповолна понуда

Правна заштита

Управна контрола

Прекршочни одредби

ЈАВНА НАБАВКА Vs ТЕНДЕР

- „Тендер“ е често супститут за јавна набавка
- И законот вели – тендерска документација
- Да не се мешаат двата термина
- Тендер е поширок термин од јавна набавка
- Тендер е натпревар, аукција и сл.
- Секоја јавна набавка е тендер, не секој тендер е јавна набавка